

**Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України**

ОСВІТА І НАУКА В УКРАЇНІ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції**

21-22 червня 2013 року

Частина II

Цифрова лінгафонна лабораторія – це спеціальна аудиторія, яка обладнана комплексом звукотехнічної, проєкційної апаратури, яка дозволяє аудіовізуальним методом створити оптимальні умови для оволодіння навичками усної іноземної мови.

Лінгафонний кабінет дозволяє викладачу організувати роботу студентів за різноманітними напрямками: індивідуалізувати та диференціювати самостійну роботу, здійснювати систематичний контроль шляхом тестування або перевірки письмових завдань, використовувати одночасно різні методи проведення практичних занять – індивідуальну, парну та групову роботу та багато інших з одночасним моніторингом та коригуванням діяльності студентів.

Використання лінгафонного кабінету в умовах наскрізного навчання іноземної мови протягом п'яти років для тренування навичок вимови, мовлення, розуміння та професійного перекладу забезпечить тренування усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, письма, усної комунікації).

Таким чином, можна стверджувати, що, на відміну від традиційних методик навчання, інноваційні інтерактивні навчальні технології визначають кінцевий результат, активізують процес пізнання, стимулюють інтерес, дають змогу розвитку особистості, і як результат – підвищують рівень володіння мовою, сприяють зростанню мобільності, ініціативності, творчості, самостійності студентів щодо прийняття рішень та, відповідно, конкурентноздатності на ринку праці. Вони надають студентам можливість ефективно розвивати мовну компетенцію, необхідну для активної участі в процесі навчання та професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. *Актуальні проблеми викладання іноземної мови у вищій школі в умовах кредитно-модульної системи навчання.* // *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 10-11 квітня 2008 р.*
2. *Засильноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.* Рада з питань співпраці в галузі культури. Комітет з освіти. Відділ сучасних мов, Страсбург. Вид-во Левніт, Київ 2003.

Л. Є. Гапонова

СТРУКТУРА ПОЛЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Семантичне поле є такою системою, завдяки якій здійснюється вивчення семантичних змін у мові. Теорії поля більше ніж сто років, однак це не зменшує цікавості науковців до її дослідження. Про закономірності семантичних зв'язків між мовними одиницями і про системний характер лексики писали в кінці XIX - на початку XX ст. (О.Потебня, М.Покровський, Р.Мейер, Г.Ібсен та ін.).

Німецький вчений Й. Трір став основоположником теорії про системний характер мови, розробивши нові принципи системного аналізу лексики та використавши у своїх дослідженнях великий фактичний матеріал. Теорія Й.Тріра тісно пов'язана з ученням В.Гумбольдта про внутрішню форму мови. Глобальну систему мови, за Й.Тріром, можна розділити на два паралельні види полів – понятійні та словесні.

Системний підхід до вивчення й аналізу значення слів знайшов своє вираження в методі «семантичного поля» Основоположником цього методу вважається Й.Трір. Семантичне поле характеризується: наявністю семантичних відношень (кореляцій) між складовими його словами; системним характером цих відношень; взаємозалежністю та взаємозумовленістю лексичних одиниць; відносною автономністю поля; безперервністю позначення його смислового простору; взаємозв'язком семантичних полів у межах всієї лексичної системи.

У структурі семантичного поля кожної окремої термінології можна виділити такі частини:

– *ядро поля*, що представлене родовою семою – компонентом, навколо якого розгортається поле. Оскільки ядро є лексичним вираженням смислів або семантичних ознак, воно може замінити кожен із членів парадигми, будучи представником усієї парадигми; центр поля складається з одиниць, що мають інтегральне, загальне з ядром і між собою, значення;

– *периферія поля* складається з одиниць, що є найвіддаленішими за своїм значенням від ядра. Вони деталізують та конкретизують основне значення поля. Зазви-

чай периферійні поля перебувають у зв'язку з іншими семантичними полями, утворюючи при цьому лексико-семантичну єдність мовної системи; фрагменти поля є вертикальною ядерною і центрально-периферійною структурою, що за своєю семантикою утворює окрему гіперо-гіпонімічну структуру однотипного або різнотипного складу.

Г. А. Чумакова

ТЕКСТОТВІРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРИЄДНУВАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Актуальним питанням сучасного мовознавства є вивчення зв'язного тексту, таких його структурно-семантичних властивостей, як цілісність, зв'язність, закінченість [2, с.85;5,с.60-70]. Розглядаючи текст як певним чином організовану структуру, лінгвісти звертають увагу на виділення його семантико-синтаксичних одиниць [3,с.80-82;8,с.67], що зумовлює з'ясування зв'язків, які визначають його цілісність і логічну завершеність [6,с.117;7,с.71-75], й логіко-семантичних відношень як забезпечення його внутрішньої організації [9,с.101-107]. Серед текстових зв'язків виділяють приєднувальний, а поєднані ним речення розглядають як конструкції зв'язного тексту, у яких переплітаються стиль із семантикою, семантика зі значущістю всіх структурних знаменників [11,с.3-10], або як структурно-сміслові скріпи, які «визначають тематичну й лінійно-граматичну цілісність надфразної єдності» [1,с.17-18], форму компонентів надфразної єдності [10,с.14], самостійну одиницю текстового рівня [4,с.23].

Отже, семантико-синтаксичний приєднувальний зв'язок, що реалізує логіко-сміслові відношення додавання, є одним з видів міжфразового зв'язку, який допомагає забезпечити смислову й структурну цілісність, зв'язність тексту і, об'єднуючи його компоненти, створює певні текстові одиниці, за якими традиційно закріпилася назва приєднувальні конструкції.

Приєднувальним зв'язком можуть прикріплюватися одиниці зі смисловим значенням приєднання, створюючи ефект послідовного, лінійного налізування: *Жук переставить вам з дівчицьком у береті голови. І ніяка міліція не добере, де чия голова. І схоронять тебе з головою в білому береті. І чорти в неклі з тебе реготитимуть (В.Дрозд)*. Показник приєднування виступає засобом зв'язку послідовно розташованих речень, створюючи враження перелику, і сприяє встановленню чіткого ритму в групі елементів. Очевидно, таке його функціонування є відголоском уживання як зачинательного в давньоруській мові.

У подібній функції він виступає на початку глави в першому абзаці: *І зів'яв світ в очах Терентійових, зсудомився в клубок чорний (В.Дрозд)*. Приєднуваний компонент, виступаючи зачином, містить інформацію, яка пов'язується за змістом з великим текстовим масивом, у ньому висловлено думку, семантично близьку до повідомлюваного, може, навіть у всій попередній главі. Відповідно здійснюється перехід до нової частини великого текстового масиву й простежується зв'язок між главами.

Завдяки приєднуванню також відбувається перехід від одного структурно виділеного фрагмента до іншого, коли залежна частина починає новий абзац і приєднується до базової, розташованої в попередньому, а засіб зв'язку знаходиться не тільки в позиції між реченнями, а є винесеним на початок нової структури в тексті: *Що ж, здійснилося, тільки ціну завелику довелось заплатити, страшну ціну... Та й не заплатив це сповна (В.Дрозд)*. У зачинательній функції показники приєднування одержують більшу самостійність, а приєднуваний елемент відзначається меншою залежністю від попереднього й виділяється експресивно. *Тепер Хома саме відбував цей титловий медовий період. Щоправда, транспорт мінометних рот назвати тилом можна лише умовно (О.Гончар)*. У таких побудовах зберігається функція поширення новими відомостями головної думки, виразнішою стає приєднувальна пауза, посилюється характер додання пояснювального повідомлення, підкреслюється його необов'язковість. За допомогою різних засобів приєднування в середині фрагмента, між абзацами реалізується функція монтажу оповідних планів.

У текстових уривках, поєднаних спільністю семантики й формально розподілених на різні абзаци, яскраво виражається приєднувальна функція сполучника, найбільш чітко виявляється властивість приєднування брати участь у реалізації таких